

[Undervisningsministeren.]

tror jeg man må se i øjnene, men jeg tror ikke, det bliver mange, og det ønsker jeg heller ikke.

Den ærede konservative ordfører (Ellen Strange Petersen) ønskede, at der skulle gøres forsøg på at få alle bestemmelserne om tilskud til de private skoler samlet. Det drøftede vi temmelig indgående i fjor, da lovene om støtte til de private skoler blev vedtaget, og det må stadig være et mål, vi stræber henimod. Det, der her foreslås, vil, hvis det vedtages, under alle omstændigheder betyde en stor forenkling af selve friskoleloven i forhold til det nugældende. Vi må så undersøge, hvornår vi kan gå videre.

Jeg tror ikke, der vil opstå problemer med hensyn til pensionskassen. Hvad angår forskudsudbetalingen, er det muligt, at de private realskoler ikke til deres underskoler kan få pengene lige så hurtigt som hidtil; de har nemlig i sammenligning med alle andre skoleformer haft en særdeles gunstig stilling, idet de har fået deres tilskud udbetalt forskudsvis pr. måned, medens friskolerne hidtil har måttet vente op til halvandet år. Det, der sker nu, vil for friskolerne være et stort fremskridt, men man kan ikke være sikker på, at det på samme måde vil være en fordel for realskolerne. Vi vil imidlertid bestræbe os for, at tilskuddene udbetales så tidligt som muligt. Nu rykker vi jo det hele frem, så at man får tilskuddene i forhold til de løbende udgifter, og det tror jeg i hvert fald friskolerne vil være særdeles tilfreds med.

Jeg takker alle ordførerne for den velvilje, der er kommet til udtryk. Jeg tror, det vil være af betydning, at vi forholdsvis hurtigt kan få lovforslaget gennemført, og efter det, der er sagt her i dag, går jeg ud fra, at det vil kunne ske med enstemmig tilslutning.

K. B. Andersen: Jeg vil takke den højtærede minister for det meget klare svar vedrørende 6. og 7. klasserne i de private skoler. Jeg synes, det er af stor værdi at få sagt så klart og utvetydigt, som det blev sagt her, hvor linjerne må ligge, sådan som hele skolesituationen nu er.

Jeg er helt enig med ministeren i, at vi ikke skal se på denne lovgivning ud fra det synspunkt, om det offentlige sparer ved at

have tingene ordnet på denne måde; den bør betragtes ud fra helt andre og større perspektiver. Når jeg berørte spørgsmålet, var det, fordi man meget ofte, når talen er om, hvad det offentliges penge går til, og der peges på de mange penge, der ligger i disse forslag, får det svar: ja vel, men der spares ved, at børnene ikke skal gå i de offentlige skoler, som er forpligtet til at tage imod dem. Det var heroverfor, Hartling, den tidligere undervisningsminister, gjorde gældende, at så enkelt kan man ikke stille tingene op, for der er en række tilfælde, hvor det ikke passer. Men jeg er altså helt enig med ministeren i, at det er ikke den betragtning, man skal lægge til grund, og det håber jeg også fremgår af mine udtalelser i første omgang.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

K. B. Andersen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov for Færøerne om skolelæger.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 2891, fremsættelsen i tidenden sp. 2750).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Dupont: Forslag til lov for Færøerne om skolelæger er i sit indhold på linje med den tilsvarende lovgivning i den øvrige del af riget. Der er grund til at takke den højtærede undervisningsminister for fremsættelsen af det foreliggende lovforslag, som, hvis det vedtages, vil bevirke, at de færøske børn på dette område stilles lige med børnene i den øvrige del af riget. Forslaget er fremmet af rigsombudsmanden og godkendt af det færøske landsstyre. Der er som sagt her tale om at ligestille de færøske

[Dupont.]

skolebørn med børnene i den øvrige del af riget, således at man gennem denne undersøgelsesvirksomhed får kontrol med sygeligheden og børnenes opvækst.

Da loven om skolelæger i 1946 gennemførtes, hed det i bemærkningerne til lovforslaget, at sagen burde forelægges for lagtinget, der derefter skulle fremkomme med forslag om en skolelægeordning for Færøerne. Landslægen har da også allerede i 1953 udarbejdet udkast. I 1957 kom forslaget til behandling i landsstyret og vedtoges i 1958, hvorefter det fremsendtes til undervisningsministeriet. Imidlertid skete der det i 1957, at der kom en række ændringer i loven for den øvrige del af riget, bl. a. bestemmelserne vedrørende amtslægernes stilling, skolesundhedsplejerskerne og tilskudsordningerne. Disse nye bestemmelser var ikke taget i betragtning i det færøske forslag, hvorfor man har bedt om at få disse ændringer foretaget, af hvilken grund lovforslaget først fremkommer nu.

I betragtning af den værdi, skolelægeordningen har i Danmark, er det givet, at den her foreslåede lovgivning også vil få stor betydning for Færøerne. Den er bygget op omkring den danske lov og er tilpasset de særlige færøske forhold. Efter den danske lov skal den første undersøgelse af børnene finde sted i løbet af det første halvår af barnets skoletid. De trafikale forhold på Færøerne har gjort det nødvendigt at udskyde denne frist, så at undersøgelsen kan finde sted inden for det første år af barnets skoletid. Dernæst er det hensigten at foretage undersøgelser hvert år som i de øvrige dele af riget, men de særlige trafikale forhold kan gøre det nødvendigt ved afsides liggende skoler kun at foretage undersøgelserne hvert tredje år, dog således at måling og vejning finder sted mindst én gang om året.

Det påregnes ikke, at man nogetsteds på Færøerne er i stand til at ansætte en sundhedsplejerske med skolesundhedspleje som eneste opgave, hvorfor det er hensigten at knytte en autoriseret sygeplejerske eller en menighedsplejerske til dette arbejde eller, hvor ingen sådan findes, at lade en medhjælper bistå skolelægen. Landslægen skal virke som skolelæge for Thorshavn og omliggende skoler, medens kommunelægerne

ansættes som skolelæger i deres respektive distrikter.

Udgifterne til denne ordning har man ikke kunnet beregne helt nøjagtigt, men efter landslægens oplysninger kommer de til at ligge mellem 45 000 og 60 000 kr. årlig, hvoraf staten skal udrede den ene halvdel, medens den færøske landskasse skal udrede den anden. Ordningen skal som i Danmark gælde for alle skolebørn, også dem, der bliver hjemmeundervist eller går i den af lagtinget drevne gymnasieskole.

For at få ordningen gennemført med virkning fra 1. april 1960 anbefaler jeg lovforslaget til hurtig og velvillig behandling eventuelt uden udvalgsbehandling.

Ladefoged: Mit partis ordfører i færøske anliggender er ikke til stede i dag, og jeg skal da i hans sted give tilsagn om velvillig behandling af det foreliggende lovforslag. Det ærede medlem hr. Dupont har gennemgået nogle af lovforslagets paragraffer og sagt, hvad der er at sige derom, og jeg kan ikke give yderligere oplysninger.

Jeg er klar over, at det foreliggende lovforslag er en ajourføring. Da vi for 3 år siden ændrede skolelægeordningen for det egentlige Danmark, kom vi til en forståelse, og det er derfor også rimeligt, at vi nu går videre med en lov for Færøerne.

Når jeg gerne vil have dette lovforslag behandlet i udvalg, er grunden følgende. De to færøske repræsentanter er ikke til stede i dag, men det er muligt, at i hvert fald én af dem kommer i løbet af kortere tid. Jeg synes, det ville være rart at høre de færøske repræsentanters mening, for de må jo selvsagt kende mere til disse forhold end vi andre. Forholdene for Færøerne er jo på mange områder forskellige fra forholdene hernede; derfor må denne lov også blive det.

Der er en ting, som jeg også ved denne lejlighed kunne tænke mig at spørge den højtærede undervisningsminister om; det er prisen for dette lovforslags gennemførelse på Færøerne. Det er i § 10 omtalt, hvordan udgifterne fordeles, men der er ikke nævnt noget om, hvor meget gennemførelsen af lovforslaget vil koste. Det bliver heller ikke det afgørende for vor tilslutning, det er jeg klar over, men på den anden side var det rart nok — i dette som i andre tilfælde —

[Ladefoged.]

at få nogenlunde nøjagtige oplysninger om, hvorledes sagen stiller sig rent økonomisk.

Jeg anmoder derfor om, at lovforslaget kommer til udvalgsbehandling, og kan på forhånd tilsige mit partis velvillige medvirken.

Hanne Budtz: Mit parti stiller sig også meget velvilligt over for lovforslaget, men selv om vi ved, at der egentlig ikke er nogen mulighed for at få foretaget ændringer i selve lovforslaget — det er vor erfaring, at de lovforslag, der allerede er behandlet på Færøerne, ikke kan ændres uden yderligere behandling deroppe — vil jeg alligevel gerne tilslutte mig det ærede medlem hr. Ladefogeds forslag om, at sagen behandles i et udvalg. Jeg synes, det vil være rigtigt at få lidt oplysninger om, hvad ordningen vil koste. Men vi er altså velvilligt indstillet.

Helge Larsen: Jeg tillader mig at anbefale lovforslaget.

Sandau: Da det ærede medlem hr. Gøting er forhindret i at være til stede, skal jeg knytte et par enkelte bemærkninger til det foreliggende lovforslag.

Det må, synes jeg, være naturligt, at der i det færøske skolevæsen hersker de samme forhold, hvis det er muligt, som der hersker i den øvrige del af landet. Når vi derfor har en skolelægeordning her, bør vi ganske naturligt også have det dér. Jeg vil ikke med disse ord hykle nogen overdreven begejstring for ordninger af den slags i almindelighed. Vi kommer ikke uden om, at man ofrer noget af forældreansvaret for børnenes velbefindende og helbredstilstand. På den anden side må man erkende, at så længe skolelægearbejdet går ud på at konstatere eventuelle svagheder og derefter henvise forældrene til at søge deres egen læge, så er ordningen acceptabel, alene fordi forældrene har det afgørende ord, og jeg ville ønske — det være sagt i parentes — at skoletandlægeordningen kørte efter det samme princip. Men som sagt, vi kan acceptere lovforslaget af hensyn til ensartetheden i skolelægeordningen.

Petra Petersen: Modsat det ærede medlem hr. Sandau synes jeg, det er et ganske udmærket lovforslag, som vi kan takke ministeren for.

Jeg kunne nøjes med at sige dette, men jeg vil lige sige et par ord i anledning af det ærede medlem hr. Duponts bemærkning om, at når vi gennemførte denne skolelægeordning for Færøerne, havde vi gennemført ordningen for den sidste del af riget. Det er ikke rigtigt, vi mangler stadig væk Grønland. Jeg rejste spørgsmålet om Grønland forleden her i tinget angående en anden lovgivning. Er det ikke rimeligt, at vi kigger lidt på spørgsmålet Grønland? Nu vil jeg indrømme, at jeg ved uendelig lidt om, hvor megen omsorg der er for børnene på Grønland. Jeg ved det ikke. Jeg ved, at der findes ikke en eneste grønlander, der er uddannet som læge, og jeg tror, det bliver Danmarks, altså rigets, ansvar at få uddannet nogle af grønlanderne som læger, for at de kan tage sig af børnene, ikke dem i byerne, de har de danske læger, men der findes store områder i Grønland, hvor danske læger ikke kommer omkring. Jeg ved godt, at dette spørgsmål ikke sorterer under undervisningsministeren, og at det må blive Grønlandsministeren, der skal se på det. Men selv med gennemførelsen af dette lovforslag har vi altså ikke dækket riget.

Undervisningsministeren (Jørgen Jørgensen): Jeg takker ordførerne. Jeg vil naturligvis gerne være med til at drøfte sagen videre i udvalg, når der er ønske om det. Jeg kan måske også dér give lidt oplysninger om, hvor store de samlede udgifter vil blive, det, det ærede medlem hr. Ladefoged spurgte om. Hvordan fordelingen vil blive, kan jeg måske også give nærmere oplysninger om i udvalget.

Ordningen af skolevæsenet på Grønland er nærmest en statsordning, og det er klart, at vi efterhånden må tage de samme spørgsmål op vedrørende den grønlandske befolkning, som vi har bragt i orden for den øvrige befolkning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Dupont: Da der er fremsat ønske om udvalgsbehandling, skal jeg foreslå, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Finansudvalget har afgivet betænkning over forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1960 til 31. marts 1961. Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 18. februar, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændringer af lov om friskoler, om hjemmeundervisning samt om efterlønskassen for friskoler og efterskoler.

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov for Færøerne om skolelærer.

3) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om tillæg til lov om indenlandsk skillemønt.

4) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om kommunale ejendomsskatter.

5) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov vedrørende personlig skat til kommunen.

6) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om indkomst-, formue- og ejendomsskat til staten [af Poul Møller og Foged m. fl.].

Mødet hævet kl. 14⁵⁸.

58. møde.

Torsdag den 18. februar kl. 13.

Formanden: I skrivelse af 16. d. m. meddeler kirkeministeren, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om deling af Københavns stift og oprettelse af et nyt bispeembede.

I skrivelse af gårs dato meddeler ministeren for offentlige arbejder, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om Hanstholm havn og forslag til lov om anlæg af en statshavn på Rømø.

I skrivelse af gårs dato meddeler udenrigsministeren, at han i henhold til forretningsordenens § 19 ønsker — så vidt muligt fredag den 19. februar d. å. — at give tinget en redegørelse om de konsekvenser, som regeringen har draget af Blechingbergsagen med hensyn til udenrigstjenestens forhold.

Efter at folketinget har meddelt folketingsmand *Jørgen Jørgensen* (Ullerup) orlov, har vedkommende gruppe udpeget *H. K. Sørensen* til i hans sted at indtræde i udvalget angående forslag til lov om luftfart og i udvalget angående forslag til lov om registrering af rettigheder over luftfartøjer m. fl. lovforslag og *Fanger* til at indtræde i udvalget angående forslag til folketingsbeslutning om ændringer i statsbanernes regnskabsaflæggelse, nedlæggelse af visse sidebaner m. v. Disse medlemmer er her efter valgt.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Kirkeministeren (*Bodil Koch*): Herved har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om deling af Københavns stift og oprettelse af et nyt bispeembede.*